

DIMISSIONSTALE 2018

Kære studenter

At blive student, det er stort – for jer og for skolen. Og glæden over det, begejstringen og stoltheden den skal deles med andre, for rigtigt at kunne folde sig ud.

Derfor er det noget, vi fejrer i fællesskab. Ved huepåsætningen i onsdags, senere ved festen om aftenen og endelig i dag her ved dimissionen.

Og det er jo ikke kun, når der er noget at fejre, at fællesskaber er vigtige. Fællesskaber er helt centrale for os alle, både personligt og samfundsmæssigt. Derfor vil min tale til jer handle om fællesskaber.

Jeg vil starte med at citere forfatteren Tage Skou-Hansen, der har skrevet om fællesskaber.

”Enhver, som har oplevet et ægte fællesskab, husker dem som sit livs egentlige indhold. Her var man sig selv og glad. Man gav sig hen, lærte uden at mærke det. Og her blev noget til, som ellers ikke var muligt.”

Her på Stenhus Gymnasium er I alle del af et fællesskab, der bygger på nogle fælles værdier – tolerance, gensidig respekt og en god omgangstone. Det er et **ægte** og **forpligtende** fællesskab.

Ægte fordi det bygger på det, vi har til fælles - og ikke noget eller nogen, vi er imod. **Forpligtende** fordi det stiller krav til det, vi rent faktisk gør, både i forhold til hinanden og i forhold til omverden.

Et ægte og forpligtende fællesskab består kun, hvis vi ikke bare tænker på, hvad er der i det for mig? Et ægte og forpligtende fællesskab består kun, hvis vi er villige til at bidrage med noget til fællesskabet. Et ægte og forpligtende fællesskab består kun, hvis vi kan se os selv i noget, der er større end os selv.

I har helt tydeligt givet jeres bidrag til, at vores fællesskab er et ægte og forpligtende fællesskab.

I har bidraget med Politisk Forum, elevråd, SEF, Operation Dagsværk, DFUNK for uledsagede flygtninge, Amnesty, fredagscaféer og mange andre sociale og sjove arrangementer, koncerter, forestillinger, festivals og tøjbyttemarked - for bare at nævne nogle enkelte ting.

I har ikke bare tænkt, hvad er der i det for mig? I har taget ansvar - også i dagligdagen for jeres klasse, kammeraterne og skolen. I kan godt se jer selv, I noget der er større end jer selv.

Kære studenter

Hold fast i jeres evne til at være en del af ægte og forpligtende fællesskaber, og hold fast i de fælles værdier på jeres videre vej gennem livet. Det er helt afgørende for jer selv, men også på det samfundsmæssige plan for vores demokrati og velfærdsstat.

Når det er så vigtigt at værne om de ægte og forpligtende fællesskaber netop nu, så skyldes det, at de på mange måder er udfordret af mange politikere, medier, IT-giganter og de sociale medier. For dem er fællesskaberne et middel til indflydelse, magt og penge - og hverken ægte eller forpligtende.

De sociale medier blev båret frem af en tro på, at her var et projekt, der kunne skabe sociale fællesskaber på tværs af alle grænser. Her var en platform, hvor alle frit kunne dele deres oplevelser, tanker, holdninger og følelser med hinanden.

Først nu er det gået op for mange, at det ikke bare var hinanden, man delte med. Man delte også, selv sine inderste tanker, med Mark Zuckerberg.

Der var ikke bare skabt en række personlige sociale fællesskaber, men et kontrol- og manipulationsapparat uden sidestykke i verdenshistorien. Og det bruges og misbruges helt åbenlyst både til kontrol og manipulation.

Måske ikke helt åbenlyst for alle. Mark Zuckerberg påstår i hvert fald stadig her i 2018, at det var han slet ikke klar over.

Men en af Danmarks absolut førende eksperter indenfor sociale medier Benjamin Elberth siger: *" I 2016 blev danskerne for alvor bevidste om, hvad de der sociale medier kan bruges til. Til at vinde magt, og til at beholde magt. Trump påstår selv, at hans vej til det Hvide Hus var belagt med tweets, og han vandt magten."*

"Et ureguleret Facebook er en bombe under demokratiet. Vi tager nogle forkerte valg på nogle forkerte præmisser, fordi vi primært får vores nyheder på Facebook."

Vores demokrati er et ægte og forpligtende fællesskab, hvor beslutninger om vores fremtid skal træffes ud fra viden, gennem demokratisk dialog og med samfundsmæssig ansvarlighed.

Og vores demokrati er truet for, som Donald Trumps tidligere udenrigsminister Rex Tillerson skriver: *" Kun samfund, der er i stand til at søge sandheden og sætte spørgsmål ved alternative fakta, kan siges at være rigtigt frie."*

De store IT-giganter har med de sociale medier skabt noget, der formodentlig kun var tænkt som Big Business og ikke som en trussel mod demokratiet. Men det er de blevet. Og IT-giganterne vil tilsyneladende ikke forpligte sig på at være en del af vores demokratiske fællesskab. De modsætter sig enhver effektiv regulering.

Så må det være op til vores politikere og os som vælgere at forsvare vores demokratiske fællesskab.

Kære studenter

I skal være med til at udfordre **vores** politikere. For vores politikere fører i højere og højere grad politik gennem de sociale medier. På twitter og Facebook har de kontrol og slipper for kritiske spørgsmål fra journalister.

På de sociale medier kan veldokumenterede kendsgerninger afvises med: *"Det er jeg uenig i"* eller *"Jeg mener noget andet."*

Denne måde at føre politik på breder sig, så det handler mere og mere om iscenesættelse og ikke om grundholdninger og viden.

Og hvilke politikere er det, der er dygtigst til det?

Erfaringerne fra udlandet viser, at i en lang række lande er magten landet hos politiske ledere, der søger magten for magtens skyld – og absolut ikke ser demokratiet som et ægte og forpligtende fællesskab.

Er der nogen af jer, der kan forestille sig, at Donald Trump kan se sig selv i et fællesskab - noget, der er større end ham selv?

I skal udfordre **vores** politikere til at se demokratiet som et ægte og forpligtende fællesskab, der bygger på nogle fælles værdier.

I skal udfordre **vores** politikere til at fortælle, hvad de vil med vores velfærdssamfund – hvilken vej Danmark skal udvikle sig?

I skal udfordre **vores** politikere til ikke at bruge al tiden på at profilere sig på populære emner på de sociale medier.

Ellers går det dem, som I Alice i Eventyrland. Alice kom til et sted, hvor vejen delte sig, og hun så en kat oppe i et træ. Alice spurgte katten: *"Vil du ikke nok fortælle mig, hvilken vej jeg skal gå for at komme videre?"* Katten svarede: *"Det afhænger jo en hel del af, hvor du vil hen."* "Det er mig temmelig ligegyldigt." sagde Alice. Katten svarede så: *"Så kan det jo være ligegyldigt, hvilken vej du går."*

Vi har heldigvis stadigvæk politikere i Danmark, der ser demokratiet som et ægte og forpligtende fællesskab.

Politikere der bygger deres politik på nogle grundlæggende værdier og holdninger. Politikere der ikke bare møder os på de sociale medier, men direkte, personligt og i øjenhøjde.

Et rigtig godt eksempel på det er vores egen borgmester Christina. Det er ikke mange år siden, hun sad som student der, hvor I sidder i dag.

Brug Christina som et forbillede. Det er faktisk muligt gennem engagement, hårdt arbejde og en kamp for ægte og forpligtende fællesskaber at blive hørt og få indflydelse – og bruge indflydelsen til at udvikle fællesskabet.

Og det er vigtigt, at I også kæmper, for:” *Demokratier eksisterer og overlever kun i det omfang, at folk er villige til at kæmpe for dem.*” Det skriver Francis Fukuyama.

Kære studenter

På Jeres videre vej gennem livet er det altså vigtigt, at I holder fast i nogle grundlæggende værdier og kæmper for de ægte og forpligtende fællesskaber, både på det personlige og det samfundsmæssige plan.

Men I skal også træffe en lang række personlige valg af uddannelse og karriere. Disse valg vil politikerne meget gerne styre.

Hvis de kunne bestemme, så skal I senest i morgen have en **fast plan** for både jeres uddannelse og hvilket arbejde, den skal føre frem til. De har ovenikøbet en mening om, hvilke uddannelser, I bør vælge.

Men det giver jo ingen mening. Konsulentfirmaet McKinsey har lige lavet en prognose til Disruptionrådet, hvor de forudser, at robotteknologien vil føre til at ca. 1/3 af de nuværende jobs forsvinder og erstattes af andre. Det svarer til næsten 1 mio. jobs. Og ingen kan med sikkerhed sige, hvilke nye jobs der er tale om.

Så en fast plan i en verden under konstant og så hurtig forandring kan ikke være et mål i sig selv. Sandsynligheden for, at planen holder, er lige så stor som sandsynligheden for, at Egon Olsens plan holder, og at han ikke havner i Vestre Fængsel.

Det handler for jer i langt højere grad om, at I vælger en retning og undervejs er åbne overfor de muligheder, der viser sig.

Når I skal vælge retning, så hav mod til at træffe de nødvendige valg, også når I ikke helt kan overskue konsekvenserne. Når I så har valgt retning, så arbejd helhjertet for at gøre det til et rigtigt valg. Og får I brug for at vælge om, holde sabbatår eller skifte studie, så gør det.

For hvis I vil noget med jeres liv, både uddannelsesmæssigt, arbejdsmæssigt og også i livet i almindelighed, så skal I nemlig turde vove noget. Søren Kierkegaard formulerer det således. *”At vove er at miste fodfæstet en kort stund. Ikke at vove er at tabe sig selv.”*

Vigtigheden af at turde vove noget er også beskrevet i en sang, mange af jer sikkert kender:

”Kære linedanser, udspændt
ligger livet foran dig,
selve livet
du fik givet, gå nu kun din vej.

Du må turde træde ud
hvor dit liv kun er dit.
Det briste eller bære må
dette ene skridt.

Give fra dig hvad du magter,
Da ser du
En dag du nåede ud
og danser til himmelens stjernesud.”

Kære studenter

I har taget en uddannelse, der er et fremragende udgangspunkt for jeres videre rejse gennem livet.

Når I skal vælge på jeres videre vej gennem livet, så lad jer lede af, hvem I gerne vil være, og hvilken forskel I gerne vil gøre.

Prøv jer selv og livet af – vov noget med jeres liv, både når det gælder uddannelse, karriere og livet i almindelighed.

Der er brug for unge, der tør tænke langt og drømme stort – og søger at gøre deres drømme til virkelighed.

Hold fast i jeres grundlæggende holdninger og værdier og kæmp for de ægte og forpligtende fællesskaber, både på det personlige og det samfundsmæssige plan.

Så gå nu ud i verden og gør en forskel for jer selv, for andre og for fællesskabet. Det ved jeg, I kan. I har kræfterne og evnerne til det – og det forpligter.

Jeg vil slutte med at ønske jer alle sammen til lykke med eksamen – og held og lykke til på jeres videre vej.

Og hermed dimitterer jeg jer som studenter fra Stenhus Gymnasium 2018.